

David en Goliath

Thema: Koningen
1 Samuël 17

VOORAF

Uit de eerste helft van dit Bijbelboek blijkt dat de Filistijnen een voortdurende bedreiging vormden voor de Israëlieten. Tijdens de regering van Saul werd er steeds met hen gevochten. De Filistijnen woonden in het zuidwesten van Kanaän, waar ze zich waarschijnlijk vanuit Kreta gevestigd hadden. Hun vijf steden waren Gaza, Askelon, Asdod, Ekron en Gath. De vorsten van deze steden hadden een verbond met elkaar gesloten en hielpen elkaar in de strijd tegen Israël. Vooral in het grensgebied kwam het vaak tot hevige schermutselingen.

In hoofdstuk 14 kunnen we lezen dat Saul en Jonathan de Filistijnen hebben verslagen. Toch is deze overwinning niet afdoende geweest. De Filistijnen nemen opnieuw de wapens op om Israël te overwinnen en te onderwerpen.

a. Israël en Goliath (1 Sam. 17: 1-11)

UITLEG VAN DE TEKST

De twee legers komen tegenover elkaar te staan op een plaats die ongeveer 25 km ten westen van Bethlehem ligt. Het is een dal met aan beide zijden heuvels. De Filistijnen stellen zich op aan de zuidelijke zijde van het dal en de Israëlieten staan aan de noordelijke zijde. Tussen hen ligt de lager gelegen, nu uitgedroogde rivierbedding, bezaaid met door het snelstromende water gladgeslepen kiezelsteentjes. Wie zal het eerst het geduld verliezen en ten aanval gaan? Dat is immers ongunstig, omdat de tegenoverliggende helling moet worden beklommen om de vijand te bereiken?

Terwijl beide legers aarzelend tegenover elkaar staan, komt er een geweldige reus uit het kamp van de Filistijnen. Hij draagt de naam Goliath en ziet er heel gevaarlijk en onoverwinnelijk uit. Hij komt uit Gath. Deze plaats wordt in Joz. 11: 22 genoemd als de woonplaats der Enakieten. Deze Enakieten waren reuzen. De genoemde maten en gewichten zijn moeilijk te schatten. Goliath moet ongeveer drie meter geweest zijn, zijn harnas moet ongeveer 80 kg gewogen hebben en de ijzeren punt van zijn speer ongeveer negen kilogram. Goliath beeldt in ieder geval de brutale, uitdagende macht uit die zich spottend tegen God en Zijn volk verheft.

Goliath daagt uit tot een tweegevecht. Zo'n tweegevecht moet in de oude tijden vaker hebben plaatsgevonden. Het maakt een eind aan de impasse en beperkt het bloedvergieten. Het lijkt een vredelievend voorstel, maar dat is het niet. De inzet van het tweegevecht is deze: het volk dat overwonnen wordt, zal het andere moeten dienen.

Het maakt zoveel indruk op Saul en zijn mannen dat zij alle moed en vertrouwen op God verliezen en bang zijn. Saul gedraagt zich hier bepaald niet meer als de gezalfde des Heeren en laat blijken dat de Geest des Heeren al van hem geweken is. Deze toestand duurt veertig dagen (vers 16), een getal dat vaak symbool is van lijden en beproeving. Elke dag hoont Goliath de slagorde van Israël. 's Morgens en 's avonds bespot en smaadt hij zijn tegenstanders.

TER OVERWEGING

De gestalte van Goliath is een afbeelding van de macht van de wereld die zich verheft tegen God en

Zijn volk. Hoeveel zaken komen niet als reusachtig en huiveringwekkend op ons af? Ze lijken onoverwinnelijk! De verleidingen waardoor wij en onze kinderen worden meegetrokken zijn reusachtig groot. De macht van de duisternis is sterker dan onze kracht.

Goliaths voorstel heeft als bedoeling om het volk van Israël dienstbaar te maken aan de Filistijnen. Israël moet de Heere dienen, maar nu zegt de vijand van Israël: 'Dient mij!' De vorst der duisternis heeft onze ondergang op het oog.

b. David en zijn broeders (1 Sam. 17: 12-31)

UITLEG VAN DE TEKST

In deze toestand, die voor Israël moeilijk en besamend is, grijpt God in en Hij gebruikt daarvoor Zijn nieuwe gezalfde, de tot het koningschap geroepen David. Tot in bijzonderheden wordt verteld hoe de jonge herder vanuit de velden van Bethlehem tussen de soldaten terechtkomt, alles om een indruk te geven van Gods verborgen leiding. Opeens wordt de naam van David in vers 12 ter sprake gebracht. De Heere brengt nu Zelf de man naar Zijn hart onder de aandacht. Er staat met klem: 'David nu...' God Zelf kiest Zich een man uit die de handschoen opneemt.

David is niet met het leger uitgetrokken. Blijkbaar had Saul op dit moment niemand nodig die voor hem speelde. David was teruggekeerd naar het huis van zijn vader (vers 15). Hij krijgt van Isai de opdracht om te gaan vragen naar de welstand van zijn broers. David moet ook geschenken meenemen: voor zijn broers een efa geroosterd koren en tien broden en voor de overste tien melkkazen (we kunnen ook lezen: tien gesneden repen kaas). Wanneer David terugkeert moet hij van iedere broer een pand meenemen als teken dat zij nog in leven zijn.

Wanneer David in het kamp komt, ziet hij hoe Israel 'in slagorde uittoog en ten strijde riep' (vers 20). Het was de gewoonte dat het leger met veel geschreeuw optrok naar het slagveld. Dat deed men om indruk te maken op de vijand. Maar het blijft hier bij veel geschreeuw. De echte strijd durven de Israëlieten niet aan. David hoort de spottende woorden van Goliath. Hij hoort ook dat er een grote beloning wacht voor degene die Goliath zal overwinnen (vers 25b). Maar David wordt niet getroffen door de grote beloning. Hij wordt geraakt door de spot van de vijand. Hij zegt verontwaardigd: 'Is er geen oorzaak?' (vers 29b). Er is alle aanleiding om het tegen Goliath op te nemen, want

Gods Naam en Gods zaak is hier in het geding. David kan het niet langer meer aanhoren. De spotwoorden doorpriemen zijn hart. Want Goliath hoort ten diepste niet het leger van Israël, maar de God van dat leger. Dat raakt David het meest.

Eliab begrijpt Davids houding van geloof en liefde tot God niet. Hij verwijt Davids jeugdige eigenwijsheid en overmoed. Hij reageert de beschamende onmacht en ongelovigheid van hem zelf en zijn medesoldaten op David af door minachtend over de paar schapen te spreken die David heeft achtergelaten. David blijft er kalm bij en vraagt wat hij verkeerd gedaan heeft nu hij alleen maar vragen gesteld heeft.

TER OVERWEGING

'Is er geen oorzaak?' Dat geldt ook voor ons! Er is nu ook alle aanleiding om het op te nemen tegen de aanvallen van de vijand. Hoe vaak horen we niet spotten en vloeken? Hoe vaak maken mensen nu de kerk niet belachelijk? Moeten we dan altijd zwijgen? Voor David is de eer van de Heere in het geding. Dat geeft de doorslag. Dat is een teken van het werk van de Heilige Geest! Wanneer de Heilige Geest ons leven leidt, krijgen we de Naam van de Heere lief. Dan kunnen we het niet verdragen dat de Naam van God wordt bespot. Wie de Naam van de HEERE door genade heeft lief gekregen, kan niet zwijgen. Ook al zijn de tegenstanders veel en sterk en voelt men zich klein vanwege eigen zonden tegen het derde gebod en eenzaam, omdat degenen die men verwacht in de strijd het laten afweten. In de strijd tegen de bespottung van Zijn Naam staan mensen vaak alleen. Het is onze opdracht om niet aan de kant te blijven staan als de Naam des Heeren wordt gehoond, maar om te strijden met de liefde van ons hart, opdat Zijn Naam door ons en anderen geëerd wordt. Zie daarvoor in de Heidelbergse Catechismus de uitleg bij het derde gebod (zondag 36).

c. David en Saul (1 Sam. 17: 32-40)

UITLEG VAN DE TEKST

Het gesprek tussen Saul en David onderstreept hoe bang Saul is en hoe hij alleen met menselijke maatstaven rekent. Saul probeert David van zijn voornemen af te houden (vers 33). David vertelt echter dat hij wel meer gevaren heeft meege maakt. Hij heeft met een leeuw gevochten en deze gedood. Het zal nu met deze Filistijn net zo gaan als met de leeuw. David belijdt tegelijk dat hij het niet in eigen kracht zal doen. Hij zegt: 'De HEERE zal mij redden uit de hand van deze Filistijn.' Daarom heeft hij uiteindelijk de wapenrusting van Saul niet

nodig. Daar kan hij zich niet in bewegen. Het enige wat hij meeneemt is zijn slinger en daarbij zoekt hij vijf gladde stenen. In de ogen van Saul is dat niet meer dan een speelgoedwapen, maar in de hand van David is het een dodelijk wapen. David gaat niet met veel machtsvertoon. Hij lijkt zwak, maar is door het geloof sterk in de Heere.

TER OVERWEGING

David spreekt hier zijn geloof uit. Het is een kinderlijk, eenvoudig geloof. Het is het geloof dat David in zijn jeugd heeft geleerd. Dat mogen we de kinderen met nadruk vertellen! Dat kinderlijk geloof komt kort gezegd hierop neer: een kleine jongen met een grote God!

Daarnaast mogen we de lijnen trekken van David naar de meerdere David. David is de gezalfde koning, maar uit hem zal een Koning geboren worden, Die nog sterker is dan hij. Dat is de Heere Jezus. Deze Koning overwon alle vijanden door te sterven aan het kruis en daarna op te staan uit de doden. De Heere Jezus gebruikte ook geen machtsvertoon, maar Hij was toch sterker dan alle vijanden.

d. David en Goliath (1 Sam. 17: 41-58)

UITLEG VAN DE TEKST

Het hoort bij de strijd dat men eerst met een geweld van scheldwoorden en dreigementen de vijand vrees aanjaagt. Goliath is diep beledigd dat zo'n jongen, die nog niet eens donker behaard is en die niet veel meer dan een stok heeft, op hem wordt afgestuurd. Hij vloekt David uit (vers 43). Hij roept David toe dat hij hem zal vermorzelen (vers 44). David spreekt hem in alle rust toe en belijdt zijn geloof en stelt tegenover zwaard, spies en schild de Naam des Heeren die door Goliath is bespot. Hij komt in den Naam van den HEERE der heirscharen, de God der slagorden Israëls. Met twee namen maakt David duidelijk in Wiens Naam hij komt. Het is de HEERE der heirscharen. Koning in de hemel over al de legerscharen van engelen. Maar het is eveneens de God der slagorden Israëls. Koning op de aarde over Zijn volk Israël. Hij heeft alle macht in hemel en op aarde. Hij komt in de Naam van de Heere der Heirscharen en Die zal David de overwinning geven. Deze God zal verlossen, maar niet door het zwaard en de speer (vers 47). Voordat Goliath maar iets kan doen, heeft David reeds een steen naar zijn hoofd geslingerd. Deze steen treft doel. Precies op de plaats waar de grote reus geen bescherming heeft! Goliath leek onoverwinnelijk, maar de Heere doet wonderen!

Het verloop van de strijd is duidelijk. David ontvoert Goliath als teken van vernedering. Nu vluchten de Filistijnen weg en de Israëlieten achtervolgen hen. Een moeilijk vers is vers 54. Daar lezen we dat David het hoofd van Goliath naar Jeruzalem brengt. De moeilijkheid is echter dat Jeruzalem op dat moment nog in bezit was van de Jebusieten. Waarschijnlijk is bedoeld dat het hoofd van Goliath later naar Jeruzalem is gebracht. Dat geldt ook van het zwaard van Goliath. Er staat in vers 54 dat David de wapens in zijn tent legde. Sommige verklaarders leggen dit als volgt uit: David heeft de wapens van Goliath in de tent des Heeren gelegd. Buitgemaakte wapens werden wel meer in heilige plaatsen gebracht. Dat maakt het ook verklaarbaar waarom David later het zwaard van Goliath vindt in de tabernakel te Nob, wanneer hij op de vlucht is voor Saul (1 Sam. 21).

TER OVERWEGING

David steunt en vertrouwt op Gods Naam, Goliath op zijn zwaard, spies en schild. Dat is nu het grote verschil tussen mensen die de Heere vrezen en die Hem niet vrezen. David belijdt in Psalm 9: 'En die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE, niet hebt verlaten degenen, die U zoeken.' Salomo noemt de Naam des Heeren een sterke Toren, waarheen de rechtvaardige zal lopen en in een Hoog Vertrek gesteld worden. Degenen die het van Hem verwachten, zullen nooit beschaamd uitkomen.

Alles loopt uit op een volkomen overwinning. Dat doet de Heere! Wanneer Hij voor ons is, wie zal dan nog tegen ons zijn? Eenmaal zullen alle vijanden volkomen worden overwonnen.

De Heere Jezus heeft immers de kop (!) van de slang (de satan) vermorzeld. Zijn wij al onderdaan van deze Koning? Dan ligt de overwinning vast. Van nature strijden we met Goliath in dienst van die andere koning. Als we in dienst van de Vorst der duisternis blijven, komen we straks voor eeuwig om.

GELOOFSLEER

- We mogen de kinderen er naar aanleiding van deze geschiedenis op wijzen dat we geroepen worden om te strijden voor de Naam en de eer van de Heere (zondag 36 van de Heidelbergse Catechismus).
- Wij hebben eveneens een strijd te voeren. Zondag 52 van de Heidelbergse Catechismus leert ons dat de duivel, de wereld en ons eigen vlees onze doodsvijanden zijn.
- Jezus heeft alle macht in hemel en op aarde. Als Hij komt met de wolken van de hemel zal Hij al Zijn en mijn vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen. Dan is er volkomen vrede.

